

به نام خدایی که در این مرد است

دانشگاه یزد
دانشکدهٔ زبان و ادبیات
گروه زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه
برای دریافت درجهٔ کارشناسی ارشد
زبان و ادبیات فارسی

نقد و تحلیل اشعار پرویز خائفی

استاد راهنما
دکتر مرتضی فلاح

استاد مشاور
دکتر مجید پویان

پژوهش و نگارش
ژاله رزمجویی

مهرماه ۱۳۹۲

کلیه حقوق مادی و معنوی مترتب بر نتایج پایان مطالعات، ابتکارات و نوآوری‌های ناشی از تحقیق موضوع این پایان‌نامه / رساله متعلق به دانشگاه یزد است و هرگونه استفاده از نتایج علمی و عملی از این پایان‌نامه / رساله برای تولید دانش فنی، ثبت اختراع، ثبت اثر بدیع هنری، همچنین چاپ و تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و اقتباس و ارائه مقاله در سمینارها و مجلات علمی از این پایان‌نامه / رساله منوط به موافقت کتبی دانشگاه یزد است.

این پلان نمره را در کمال اعتنائ تصدیق می نمایم به:

آنان که ناتوان شدند تا من به توانایی برسم...

موباشان سپید شد تا من رو بنید توم...

دعا کند و خنداندش و جوم دور طراپم پاند...

پدرم، آن مهربانی که از حواست بایشان گذشتند، کشتی بار بار جان خریدند و خود را سپر بلا می مسکلات و ناملایات

لرزد تا من به جایگهی که الهو آن ایستاده ام برسم.

مازین ملام، به پاش حافظه سرسار و لرهای امید بخش وجودمان که در این سردترین روز کاران بهسزین پستیانم

است.

به زیباترین فرسنگان لوجک زندیم؛ در ساوینا

به بمنزله مهربان زندیم؛ تمان در این عزیزم

تصدیق به

به لحظه ای بعد انسانی و وجدانی خود را فراموش نمی کنند و بر آستان لران سک اناسیت، سر فرود می آورند و

انسان را با همه تفاوت باش ارج می نهند.

تصدیق به

اساتید فریخته ام که مصادیق بارز انسانیتند.

سپاس نامه

سپاس خدای را که سخوران، در ستودن او بماند و شمارندگان، تهنیت های او ندانند و لوسندگان، حق او را

لزاردن توانند...

سایه است از اساتذ فریخته و فرزانه جناب آقای دلسرمرصی فلاح که با حسن خلق و روی گشاده زحمت

راهنمایی و کج این پیمان نامه را عمل فرمودند لعل علم و لیسین کلیم در بر چهره نمایان و گام بر زمین

سپاسی است در قالب واژه هایی که حرف نادر به قدر دانی از ایشان میست.

سپاس فراوان از اساتذ فاضل و بزرگوارم جناب آقای دکتر مجید پویان که با وجود مشغله فراوان، زحمت

مشاوره این رساله را عهده دار شدند و پیوسته از نکته های علمی و دقت اندیشی ایشان بهره مند شدم.

سپاس فراوان پدر و مادر عزیزم که نفس خیرشان و دعای روح پرورشان بدرقه می راهم در این غربت بوده

اند؛ و از راین عزیزم بخاطر دگر می بایش.

شکر خدا که هر چه طلب کردم از خدا

بر منتهای بهمت خود کامران شدم.

پرویز خائفی شاعر، نویسنده و ادیب معاصر در سال ۱۳۱۵ (ه.ش) در شیراز متولد شده است. وی نوه میرزا اسماعیل خائف، عالم دینی و شاعر معروف شیرازی است. خائفی تحصیلات مقدماتی خود را در شیراز به پایان برد و برای ادامه تحصیل وارد دانشکده ادبیات همین شهر شد. در سال ۱۳۳۹ شمسی، به دریافت لیسانس ادبیات فارسی نایل شد و به تدریس در دبیرستان‌های شیراز اشتغال ورزید. سپس برای ادامه تحصیل به تهران رفت و در سال ۱۳۴۲ شمسی، دانشنامه خود را در رشته علوم اجتماعی از دانشگاه تهران اخذ کرد و برای ادامه تدریس به شیراز بازگشت و به مدت چهل سال به این شغل ادامه داد.

خائفی هم‌زمان، شعر و نویسندگی را از هفده سالگی آغاز کرد و هم‌اکنون صاحب آثار متعددی در زمینه‌های متفاوت است. آثار وی را می‌توان به دو بخش شعر و فعالیت‌های پژوهشی تقسیم کرد. اشعار خائفی دو بخش کلاسیک و نیمایی را در برمی‌گیرد و محور اصلی آثار پژوهشی او حافظ و حافظ پژوهی است.

خائفی از منظر صور خیال شاعری نوآور و ترکیب‌ساز است. شعرهایش عاطفی و بی‌پیرایه هستند. او در زبان شعر خود، از سنت و الگوی کهن غافل نبوده و در عین حال، سادگی و فاخر بودن ویژگی اشعارش محسوب می‌شود. در سطح ادبی، قوت شعری وی در آرایه‌هایی مانند واج-آرایی، سجع، جناس، تناسب، ایهام، حسن تعلیل و... نمود بیشتری داشته است. در حوزه بیان، گاه از تشبیهات بکر و تازه استفاده کرده است. در عین حال، استعارات و مجاز و کنایات شعر او بیشتر بر بنیادهای ایماژهای تکراری بنا شده‌اند.

مضامینی که خائفی برای اشعار خود برگزیده حاوی درونمایه‌هایی است که اغلب سرشار از اندوه و یأس یا عشق و امید هستند. سروده‌های رمانتیسمی و رمانتیک اجتماعی و درون‌گرایانه، در قالب‌های مختلف، در آثار او به چشم می‌خورد.

در این پایان‌نامه که به نقد و تحلیل اشعار خائفی اختصاص دارد ابتدا به شناخت زندگی و آثار وی پرداخته شده و سپس، ویژگی‌های زبانی و ادبی اشعار او با توجه به مجموعه‌های شعری وی مشخص شده است. ارزیابی و نقد ویژگی‌های ادبی و بلاغی شعر وی شامل آرایه‌ای بدیعی و

صورخیال در ادامه آمده و آنگاه، برخی مضامین اشعار او ارزیابی و تحلیل شده و تأثیرپذیری وی از شاعران دیگر نیز در بخش پایانی این پژوهش، باز نموده شده است.

می‌توان گفت خائفی در میان شاعران معاصر جایگاه نسبتاً مطلوبی دارد و همچنان که از شاعران پیشین و معاصر خود تأثیر پذیرفته بر شاعران پس از خویش نیز تأثیر گذاشته و این خود، نشانهٔ قوت طبع و خلاقیت اوست به طوری که نمی‌توان او را مقلد صرف محسوب داشت.

کلمات کلیدی:

فارسی:

شعر معاصر فارسی، پرویز خائفی، نقد و تحلیل، درونمایه

انگلیسی:

Contemporary Persian Poetry, Parviz Khaefi, Critical Analysis,

Theme

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: مبادی تحقیق
۳	۱-۱- تعریف موضوع
۴	۲-۱- سابقه تحقیق
۶	۳-۱- سؤالات پژوهشی
۶	۴-۱- روش تحقیق
۷	فصل دوم: زندگی و آثار پرویز خائفی
۹	۱-۲- تولد، تحصیل، خانواده
۹	۲-۲- والدین و انساب
۹	۳-۲- آغاز فعالیت‌ها و نویسندگی و شاعری
۱۰	۴-۲- مشاغل و سمت‌های مورد تصدی
۱۱	۵-۲- آثار
۱۱	۱-۵-۲- دفترهای شعری
۱۶	۲-۵-۲- فعالیت‌های پژوهشی
۱۷	۶-۲- ویژگی‌های شعری و شخصیتی
۲۱	فصل سوم: شعر پرویز خائفی
۲۳	۱-۳- ویژگی‌های شعر دوره معاصر
۲۳	۱-۱-۳- زبان
۲۴	۲-۱-۳- محتوا
۲۵	۳-۱-۳- تخیل
۲۶	۴-۱-۳- قالب و فرم
۲۷	۵-۱-۳- موسیقی
۳۱	۲-۳- قالب‌های سنتی

۳۱	..... ۱-۲-۳-۳ غزل
۴۲	..... ۲-۲-۳-۳ چهارپاره
۴۵	..... ۳-۲-۳-۳ مثنوی
۴۸	..... ۴-۲-۳-۳ قصیده
۵۰	..... ۵-۲-۳-۳ رباعی و دوبیتی
۵۲	..... ۳-۳-۳-۳ قالب‌های نیمایی
۵۶	..... ۱-۳-۳-۳ اشعار بلند نیمایی
۵۷	..... ۲-۳-۳-۳ اشعار کوتاه نیمایی
۶۱	..... فصل چهارم: ویژگی‌های زبانی شعر پرویز خائفی
۶۳	..... ۱-۴-۱-۴ آوایی
۶۴	..... ۱-۱-۴-۱-۴ موسیقی کناری
۶۴	..... ۱-۱-۴-۱-۴-۱-۴ قافیه و ردیف
۶۵	..... ۱-۱-۴-۱-۴-۱-۴ نقش‌های قافیه در ساختار شعر
۷۲	..... ۲-۱-۴-۱-۴-۱-۴ حروف قافیه
۷۲	..... ۱-۲-۴-۱-۴-۱-۴ حرف روی
۷۴	..... ۲-۲-۴-۱-۴-۱-۴ حرف تأسیس
۷۴	..... ۳-۲-۴-۱-۴-۱-۴ حرف دخیل
۷۴	..... ۴-۲-۴-۱-۴-۱-۴ حرف ردف
۷۵	..... ۵-۲-۴-۱-۴-۱-۴ حرف قید
۷۶	..... ۶-۲-۴-۱-۴-۱-۴ حرف وصل
۷۶	..... ۷-۲-۴-۱-۴-۱-۴ خروج
۷۷	..... ۸-۲-۴-۱-۴-۱-۴ مزید
۷۷	..... ۹-۲-۴-۱-۴-۱-۴ نایره
۷۷	..... ۳-۱-۴-۱-۴-۱-۴ عیوب قافیه

۷۸	.....اقوا. ۱-۳-۱-۱-۱-۴
۷۸	.....اکفا. ۲-۳-۱-۱-۱-۴
۷۸	.....سناد. ۳-۳-۱-۱-۱-۴
۷۹	.....ایطا. ۴-۳-۱-۱-۱-۴
۸۰	.....شایگان. ۵-۳-۱-۱-۱-۴
۸۱	.....قافیه بدیعی. ۴-۱-۱-۱-۱-۴
۸۱	.....اعنات یا لزوم ما لایزم. ۱-۴-۱-۱-۱-۴
۸۱	.....تجنیس. ۲-۴-۱-۱-۱-۴
۸۱	.....قافیه معموله. ۳-۴-۱-۱-۱-۴
۸۲	.....چند اصطلاح پیرامون قافیه. ۵-۱-۱-۱-۱-۴
۸۲	.....ذوقافیتین. ۱-۵-۱-۱-۱-۴
۸۳	.....قافیه میانی. ۲-۵-۱-۱-۱-۴
۸۳	.....ردالقافیه. ۳-۵-۱-۱-۱-۴
۸۴	.....حاجب. ۴-۵-۱-۱-۱-۴
۸۵	.....موسیقی درونی. ۲-۱-۱-۱-۱-۴
۸۵	.....سجع. ۱-۲-۱-۱-۱-۴
۸۵	.....سجع متوازی. ۱-۱-۲-۱-۱-۴
۸۷	.....سجع مطرف. ۲-۱-۲-۱-۱-۴
۸۸	.....سجع متوازن. ۳-۱-۲-۱-۱-۴
۸۹	.....موازنه. ۴-۱-۲-۱-۱-۴
۹۰	.....ترصیع. ۵-۱-۲-۱-۱-۴
۹۰	.....تضمین المزدوج. ۶-۱-۲-۱-۱-۴
۹۱	.....جناس. ۲-۲-۱-۱-۱-۴
۹۲	.....جناس تام. ۱-۲-۲-۱-۱-۴

- ۹۳.....جناس مرکب ۲-۲-۲-۱-۴
- ۹۴.....جناس ناقص ۳-۲-۲-۱-۴
- ۹۴.....جناس ناقص اختلافی ۱-۳-۲-۲-۱-۴
- ۹۶.....جناس ناقص حرکتی یا محرف ۲-۳-۲-۲-۱-۴
- ۹۷.....جناس خط ۴-۲-۲-۱-۴
- ۹۹.....جناس زاید ۵-۲-۲-۱-۴
- ۹۹.....جناس مطرف یا مزید ۱-۵-۲-۲-۱-۴
- ۱۰۰.....جناس وسط ۲-۵-۲-۲-۱-۴
- ۱۰۱.....جناس مذیل ۳-۵-۲-۲-۱-۴
- ۱۰۲.....جناس متوج ۶-۲-۲-۱-۴
- ۱۰۳.....جناس اشتقاق(اقتضاب) ۷-۲-۲-۱-۴
- ۱۰۴.....جناس قلب ۸-۲-۲-۱-۴
- ۱۰۵.....جناس لفظ ۹-۲-۲-۱-۴
- ۱۰۷.....واج آرایبی ۳-۲-۱-۴
- ۱۰۸.....هم آغازی ۱-۳-۲-۱-۴
- ۱۰۹.....هم پایانی ۲-۳-۲-۱-۴
- ۱۱۰.....هم میانی ۳-۳-۲-۱-۴
- ۱۱۱.....واج آرایبی چندجانبه ۴-۳-۲-۱-۴
- ۱۱۲.....هم نوازی ۵-۳-۲-۱-۴
- ۱۱۳.....هجا آرایبی ۶-۳-۲-۱-۴
- ۱۱۴.....واژه آرایبی ۷-۳-۲-۱-۴
- ۱۱۴.....واژه آرایبی پیایی (تکرار) ۱-۷-۳-۲-۱-۴
- ۱۱۵.....هم آغاز و پایانی ۲-۷-۳-۲-۱-۴
- ۱۱۶.....ردالعجز علی الصدر(تصدیر) ۳-۷-۳-۲-۱-۴

- ۱۱۷ ..... ۴-۱-۲-۳-۷-۴- رد الصدر على العجز.
- ۱۱۷ ..... ۴-۲-۱-۴- طرد و عكس.
- ۱۱۹ ..... ۳-۱-۴- موسيقى معنوى.
- ۱۲۰ ..... ۱-۳-۱-۴- مراعات النظير (تناسب).
- ۱۲۲ ..... ۲-۳-۱-۴- ايهام (تخييل، توهيم).
- ۱۲۳ ..... ۳-۳-۱-۴- تضاد (طباق).
- ۱۲۵ ..... ۴-۳-۱-۴- تناقض (پارادوكس).
- ۱۲۶ ..... ۵-۳-۱-۴- حسن تعليل.
- ۱۲۷ ..... ۶-۳-۱-۴- ردالمطلع.
- ۱۲۸ ..... ۷-۳-۱-۴- سياقه الاعداد (پى آورى اسم).
- ۱۲۹ ..... ۸-۳-۱-۴- تنسيق الصفات (پى آورى صفت).
- ۱۳۰ ..... ۹-۳-۱-۴- تلميح.
- ۱۳۱ ..... ۱۰-۳-۱-۴- لفّ و نشر.
- ۱۳۲ ..... ۱۱-۳-۱-۴- حس آميزى.
- ۱۳۳ ..... ۱۲-۳-۱-۴- جمع.
- ۱۳۴ ..... ۱۳-۳-۱-۴- تجاهل العارف.
- ۱۳۵ ..... ۱۴-۳-۱-۴- ارسال المثل.
- ۱۳۵ ..... ۲-۴- لغوى.
- ۱۴۱ ..... ۱-۲-۴- باستان گرايى.
- ۱۴۵ ..... ۲-۲-۴- واژگان عربى.
- ۱۴۷ ..... ۳-۲-۴- واژگان عاميانه.
- ۱۴۹ ..... ۴-۲-۴- مترادفها.
- ۱۴۹ ..... ۱-۴-۲-۴- مترادف فارسى به فارسى.
- ۱۵۰ ..... ۱-۴-۲-۴- مترادف فارسى به عربى.

۱۵۱	۴-۲-۵- صفت‌های هنری.....
۱۵۵	فصل پنجم: بررسی حوزه بیان در اشعار پرویز خائفی.....
۱۵۷	۵-۱- تشبیه.....
۱۵۹	۵-۱-۱- تشبیه از نظر طرفین آن.....
۱۵۹	۵-۱-۱-۱- تشبیه حسی به حسی.....
۱۶۰	۵-۱-۱-۲- تشبیه عقلی به حسی.....
۱۶۱	۵-۱-۱-۳- تشبیه عقلی به عقلی.....
۱۶۲	۵-۱-۱-۴- تشبیه حسی به عقلی.....
۱۶۳	۵-۱-۲- تشبیه از نظر ساختمان.....
۱۶۴	۵-۱-۲-۱- تشبیه مفرد.....
۱۶۴	۵-۱-۲-۱- تشبیه مرکب.....
۱۶۶	۵-۱-۲-۳- تشبیه مقید.....
۱۶۷	۵-۱-۳- تشبیه بر اساس حضور یکی از اجزای تشبیه.....
۱۶۸	۵-۱-۳-۱- تشبیه مرسل.....
۱۶۹	۵-۱-۳-۲- تشبیه مؤکد.....
۱۷۰	۵-۱-۳-۳- تشبیه مجمل.....
۱۷۱	۵-۱-۳-۴- تشبیه مفصل.....
۱۷۳	۵-۱-۳-۵- تشبیه بلیغ.....
۱۷۶	۵-۱-۴- انواع تشبیه از نظر شکل.....
۱۷۶	۵-۱-۴-۱- تشبیه مفروق.....
۱۷۸	۵-۱-۴-۲- تشبیه ملفوف.....
۱۷۸	۵-۱-۴-۳- تشبیه تسویه.....
۱۷۹	۵-۱-۴-۴- تشبیه جمع.....
۱۸۰	۵-۱-۴-۵- تشبیه مشروط.....

- ۱۸۱ ..... ۵-۴-۱-۶- تشبیه مضمّر.
- ۱۸۲ ..... ۵-۴-۱-۷- تشبیه تفضیل.
- ۱۸۳ ..... ۵-۲- استعاره.
- ۱۸۴ ..... ۵-۲-۱- استعاره مصرّحه.
- ۱۸۷ ..... ۵-۲-۲- استعاره مکنّیه(بالکنایه).
- ۱۹۰ ..... ۵-۲-۳- تشخیص.
- ۱۹۳ ..... ۵-۳- مجاز.
- ۱۹۵ ..... ۵-۳-۱- علاقه کلیت و جزئیت.
- ۱۹۵ ..... ۵-۳-۱-۱- ذکر جزء و اراده کل.
- ۱۹۷ ..... ۵-۳-۱-۲- ذکر کل و اراده جزء.
- ۱۹۸ ..... ۵-۳-۲- ذکر محل و اراده حال یا ظرف و مظروف.
- ۱۹۹ ..... ۵-۳-۳- علاقه سبب و مسبّب(علّت و معلولی).
- ۲۰۰ ..... ۵-۳-۴- علاقه ماکان.
- ۲۰۱ ..... ۵-۳-۵- علاقه جنسیت.
- ۲۰۱ ..... ۵-۳-۶- علاقه لازم و ملزوم.
- ۲۰۲ ..... ۵-۳-۷- علاقه آلیت.
- ۲۰۳ ..... ۵-۳-۸- علاقه عموم و خصوص.
- ۲۰۳ ..... ۵-۳-۸-۱- علاقه خصوص.
- ۲۰۳ ..... ۵-۳-۸-۲- علاقه عموم.
- ۲۰۳ ..... ۵-۳-۹- مجاز عقلی.
- ۲۰۴ ..... ۵-۴- کنایه.
- ۲۰۵ ..... ۵-۴-۱- اصطلاحات کنایه.
- ۲۰۵ ..... ۵-۴-۲- کنایه از موصوف(اسم).
- ۲۰۷ ..... ۵-۴-۳- کنایه از صفت.

۲۱۰	..... ۴-۴-۵- کنایه از فعل یا مصدر
۲۱۳	..... ۵-۴-۵- انواع کنایه از نظر ربط مکنی به و مکنی عنه
۲۱۳	..... ۱-۵-۴-۵- کنایه قریب
۲۱۴	..... ۲-۵-۴-۵- کنایه بعید
۲۱۷	..... فصل ششم: درونمایه اشعار پرویز خائفی
۲۲۰	..... ۱-۶- عشق و مسائل عاشقانه
۲۲۰	..... ۱-۱-۶- وصف عشق و معشوق
۲۲۱	..... ۲-۱-۶- عشق به فرزند
۲۲۳	..... ۲-۶- یاد دوران کودکی
۲۲۴	..... ۳-۶- عشق به وطن
۲۲۵	..... ۴-۶- طبیعت گرایی
۲۲۷	..... ۵-۶- تنهایی و عزلت
۲۲۸	..... ۶-۶- قضا و قدر
۲۲۹	..... ۷-۶- گله و شکایت از بخت
۲۳۰	..... ۸-۶- سوگواری و مرثیه
۲۳۳	..... ۹-۶- یأس و ناامیدی
۲۳۴	..... ۱۰-۶- مرگاندیشی
۲۳۶	..... ۱۱-۶- غم و اندوه
۲۳۹	..... فصل هفتم: تأثیرپذیری پرویز خائفی
۲۴۱	..... ۱-۷- تأثر از گذشتگان
۲۴۲	..... ۱-۱-۷- تأثیرپذیری از حافظ
۲۵۵	..... ۲-۱-۷- تأثیرپذیری از سعدی
۲۵۸	..... ۳-۱-۷- تأثیرپذیری از مولوی
۲۶۰	..... ۴-۱-۷- تأثیرپذیری از فردوسی

۲۶۳	..... تأثیر پذیری از شاعران معاصر
۲۶۷	..... تضمین
۲۶۷	..... ۱-۳-۷- تضمین از اشعار حافظ
۲۶۸	..... ۲-۳-۷- تضمین از اشعار سعدی
۲۶۸	..... ۳-۳-۷- تضمین از دیگر شاعران
۲۷۱	..... فصل هشتم: نتیجه‌گیری
۲۸۱	..... فهرست منابع و مآخذ

یکی از موضوعات مورد علاقه نگارنده، شعر معاصر است و همین امر انگیزه‌ای شد تا موضوع مورد نظر پس از تأیید استاد راهنمای مربوطه، جناب دکتر فلاح و همچنین تحقیقات صورت گرفته، نهایی شده و به صورت پژوهش حاضر درآید.

پرویز خائفی یکی از شاعران معاصر در اقلیم فارس است. در این پژوهش سعی بر آن بوده تا گوشه‌ای از زندگی و جایگاه و نیز مختصری از ویژگی‌های شعر وی به قلم کشیده شود تا ادای دینی باشد به جامعه شاعران معاصر.

فصل اول شامل مبادی تحقیق است که ساختار و اجزای کلی پژوهش را در بر دارد. در این فصل، موضوع مورد مطالعه تعریف و پیشینه تحقیق نیز بررسی شده است. همچنین سؤالاتی که در این بخش مطرح شده در طی پایان نامه در فصل‌های مجزا پاسخ داده شده‌اند.

در فصل دوم این پژوهش احوال، زندگی و فعالیت‌های خائفی با استناد به کتاب‌ها و مصاحبه‌هایی که در ارتباط با وی وجود داشت، بیان شده است. پس از معرفی زندگی و احوال، آثار و مجموعه‌های شعری وی مورد بررسی قرار گرفته است.

در فصل سوم به صورت مختصر ویژگی‌های شعر معاصر توضیح داده شده است و سپس قالب‌های شعری که شاعر برای سرودن اشعارش در سطح کلاسیک و نیمایی استفاده کرده، همراه با ذکر شواهدی بررسی شده است.

در فصل چهارم ویژگی‌های زبانی شعر پرویز خائفی در دو سطح آوایی و لغوی مورد ارزیابی قرار گرفته است. در بخش آوایی به بررسی موسیقی شعر شامل تحلیل قافیه و ردیف در اشعار کلاسیک وی پرداخته شده و سپس موسیقی درونی شامل تجنیس، تسجیع و واج‌آرایی و در ادامه موسیقی معنوی شامل آرایه‌های بدیعی همچون تناسب، تلمیح، ایهام، حس‌آمیزی و... مورد بررسی قرار گرفته است. در پایان این فصل به بررسی لغوی شعر خائفی پرداخته شده و شعرش از لحاظ باستان‌گرایی و کاربرد واژگان عربی ارزیابی شده است و تحلیل شده که باستان‌گرایی در شعر خائفی بیشتر در حوزه اسم و صفت به کار رفته، اما کاربرد واژگان عربی در شعرش بسیار اندک است. وی در به کار بردن مترادف‌ها و صفات هنری بسیار هنرمند است.

در فصل پنجم اشعار خائفی در چهار مبحث تشبیه، استعاره، مجاز و کنایه مورد ارزیابی قرار گرفته که باید گفت وی در حوزه ترکیب‌سازی و ساخت تشبیهات نو و بکر، بسیار خلاق و هنرمندانه عمل کرده است و تشبیهاتی در اشعارش به کار گرفته که نظیر آنها در شعر کمتر شاعری می‌توان مشاهده کرد. در حوزه‌های دیگر بیان متأثر از الگو و روش پیشینیان بوده است و کمتر خلاقیتی از خود نشان داده است.

در فصل ششم در بررسی درونمایه‌های اشعار خائفی نشان دادیم که وی شاعر یأس و اندوه و عشق و امید است. زندگی و مسائل شخصی و مسائل اجتماعی و سیاسی و فرهنگی و نیز حضور در شرایط ناآرام جامعه و روزگار شاعر باعث به وجود آمدن درونمایه‌هایی از جمله یأس و اندوه و تنهایی شده است.

در فصل هفتم نیز به تأثیرها و تأثرها پرداخته شده است و با بررسی و تحلیل اشعار وی باید گفت که خائفی تحت تأثیر شاعران بزرگ به خصوص حافظ بوده و اقتباساتی از آنها داشته است، اما هیچ‌گاه نمی‌توان وی را شاعری مقلد به حساب آورد؛ زیرا با ترکیب‌سازی و صحنه‌پردازی‌های جدید خود را از اسیر شدن در دام تقلید می‌رهاند؛ هم‌چنین تأثیراتی که وی از شاعران معاصر که با آنها روابط و مناسباتی داشته بررسی و ارزیابی شد.

و فصل هشتم به نتیجه‌گیری اختصاص دارد که در آن مروری بر یافته‌های فصول پیشین بازگو شده است.

در پایان خداوند بزرگ را سپاس می‌گویم که این شایستگی را به من ارزانی داشت تا نام خود را در شمار پژوهندگان زبان و ادب پرافتخار فارسی ثبت کنم. اکنون که به مدد توفیق الهی پایان نامه تحصیلی خود را - با وجود همه مشکلاتی که در مراحل تدوین وجود داشت - به اتمام رسانده‌ام بر خود واجب می‌دانم که از استادان بزرگوار و فرهیخته گروه ادبیات دانشگاه یزد سپاسگزاری کنم.

هرچند زبان ناطقه در وصف شکر نالان است.:

از استاد راهنمای گرانقدرم جناب آقای دکتر فلاح کمال تشکر را دارم که با بزرگواری و بردباری همواره به بهترین شیوه راهنمایی‌ام کردند و کمبودها و نواقص پایان نامه را متذکر شدند تا این پژوهش به اتمام رسد.

هم‌چنین زحمات و الطاف استاد مشاور بزرگواریم جناب آقای دکتر پویان را پاس می‌دارم که با صمیمیت و بزرگواری مرا از تذکرات بجای خوبش بهره‌مند ساختند.

هم‌چنین از رئیس ارجمند دانشکده جناب دکتر ملک‌ثابت و مدیرگروه محترم جناب دکتر نجاریان و تمام اساتید بزرگواری گروه زبان و ادبیات فارسی سپاسگزاری می‌کنم که در طول تحصیل از هیچ کوششی برای پیشرفت دانشجویان دریغ نکردند و با دلسوزی‌هایشان راه علم و معرفت را نشان دادند. سعادت و سلامت ایشان را از باری تعالی خواستارم.

و از خانواده عزیز و مهربانم که آرامش روحی و فکری مرا فراهم کردند و با حمایت همه-جانبه‌شان یاورم بودند و کوتاهی‌های مرا صبورانه چشم‌پوشی کردند، سپاسگزارم.

و در نهایت سر ارادت ما و آستان دوستان که با همراهی آنان این مسیر را پیمودم. از دوستان عزیز و هم‌کلاسی‌های مهربانم که همواره دلسوزانه کنارم بودم کمال تشکر دارم.

- اله‌ها، به من کمک کن تا بتوانم ادای دین کنم و به خواسته‌ی آنان جامه‌ی عمل بپوشانم.

- پروردگارا، حسن عاقبت ، سلامت و سعادت را برای آنان مقدر نما .

فصل اول
مبادی تحقیق